

Colchicum szovitsii

Nomenclatuur/etymologie

Het geslacht *Colchicum* ontleent zijn naam aan *Colchis*, de Oudgriekse naam voor een regio in het huidige Georgië (Kaukasus). Dit gebied is bekend uit de Griekse mythologie als het land waar de Argonauten naartoe reisden op zoek naar het Gulden Vlies. De soortaanduiding *szovitsii* is een eerbetoon aan de Hongaarse botanicus en verzamelaar August de Szovits (1788-1839), die planten verzamelde in de Kaukasus en Perzië. De soort werd voor het eerst beschreven door Friedrich Ernst Ludwig von Fischer en Carl Anton von Meyer in 1835.

Taxonomie

De soort *Colchicum szovitsii* is geclassificeerd binnen de orde *Liliales*.

- Rijk: *Plantae*
- Orde: *Liliales*
- Familie: *Colchicaceae*
- Geslacht: *Colchicum*
- Soort: *C. szovitsii*

Synoniemen

De soort kent verschillende heterotypische synoniemen, waarvan vele nu worden beschouwd als behorend tot de geaccepteerde soort of een van de ondersoorten. Enkele van deze synoniemen zijn: *Colchicum acutifolium*, *Colchicum armenum*, *Colchicum bifolium*, *Colchicum davidovii*, *Colchicum diampolis*, *Colchicum gohariae*, *Colchicum ninae*, *Colchicum nivale*, en *Colchicum syriacum*. Ook soorten die voorheen tot het geslacht *Merendera* werden gerekend, zijn vaak overgebracht naar *Colchicum*.

Foto: Harrie de Vries

Variëteiten en cultivars

Er zijn twee geaccepteerde ondersoorten (*infraspecifics*) van *Colchicum szovitsii*:

- *Colchicum szovitsii* subsp. *szovitsii* (de nominaatondersoort)
- *Colchicum szovitsii* subsp. *brachyphyllum* (Boiss. & Hausskn.) K. Perss.

Voor de soort *C. szovitsii* zijn in de handel weinig specifieke cultivars algemeen bekend in vergelijking met soorten als *C. autumnale* of *C. speciosum*, maar de plant wordt soms aangeboden als de ondersoorten of als natuurlijke variaties. Er zijn geen breed erkende cultivars die specifiek aan deze soort worden toegeschreven in de tuinbouwliteratuur, in tegenstelling tot bijvoorbeeld cultivars van andere *Colchicum* soorten, zoals *C. autumnale* 'Album', *C. autumnale* 'Pleniflorum', of *C. speciosum* 'Album'. Wel is er een witte variant met de naam *Colchicum szovitsii* 'Snow White'.

Familie

Colchicum szovitsii behoort tot de plantenfamilie *Colchicaceae*, waartoe de herfsttijloos behoort. Kenmerkend voor de planten in deze familie zijn de cormus (knolachtige stengelbasis) en de aanwezigheid van het zeer giftige alkaloïde colchicine.

Hoogte

De volwassen planten van *Colchicum szovitsii* bereiken een hoogte van doorgaans 5 tot 15 centimeter. De bloemen en bladeren komen dicht bij de grond uit de knol, waarbij de bladeren na de bloei nog tot ongeveer 20 centimeter kunnen uitgroeien.

Bloemkleur

De bloemen zijn over het algemeen bleek lilaroze tot licht paarsroze of wit, vaak met een paarsroze zweem, en hebben een kenmerkende lange, smalle bloembuis. De bloemdekbladen (tepalen) zijn lancetvormig tot zeer smal elliptisch.

Bladkleur

De bladeren zijn heldergroen, langwerpig, breed lineair tot lineair-lancetvormig. In de tuinbouw verschijnen de bladeren vaak pas in het voorjaar, tegelijk met de vrucht, nadat de bloemen in de (late) winter of het vroege voorjaar zijn verschenen.

Bloeiperiode

Dit is een vroegbloeiende soort, in tegenstelling tot de meeste herfstbloeiende *Colchicum* soorten. De bloeiperiode valt in de late winter tot het vroege voorjaar, typisch van januari tot maart, afhankelijk van de lokale klimaatomstandigheden en herkomst. Soms wordt het begin van de bloei al in december waargenomen.

Standplaats

Colchicum szovitsii gedijt het beste op een standplaats in de volle zon tot lichte schaduw. De bodem moet goed doorlatend, vruchtbaar en bij voorkeur kalkhoudend zijn. In de natuur komt de plant voor op alpine en subalpiene weiden en op heuvels.

Herkomst

De oorspronkelijke verspreiding van *Colchicum szovitsii* strekt zich uit over een gebied van Oost-Bulgarije tot het noordwesten van Jordanië en Iran. De soort is inheems in onder andere Bulgarije, de Kaukasus, Turkije, Iran, Irak, Libanon-Syrië en Palestina.

Soort gewas

Het is een bolgewas (meer specifiek een knolgewas of geofiet) dat in een gematigd bloom groeit. Het is een vaste plant.

Vermeerderingswijze

De plant kan worden vermeerderd door zaad of door deling van de cormus (knol). Net als bij andere *Colchicum* soorten worden in de loop der jaren nieuwe knollen gevormd (klonen) die kunnen worden gescheiden om nieuwe planten te verkrijgen.

Klimaatzone

De plant is winterhard en valt doorgaans in de USDA-winterhardheidszone 4 of 5 (wat neerkomt op temperaturen tot ongeveer -34 °C tot -23 °C), afhankelijk van de precieze herkomst van het zaad of de knol. De plant groeit voornamelijk in het gematigde bloom.

Insecten

Zoals veel bloeiende planten is *Colchicum szovitsii* afhankelijk van insecten voor de bestuiving, waarschijnlijk vroeg vliegende insecten zoals bijen, aangezien de bloei zo vroeg in het jaar plaatsvindt. Er zijn geen specifieke plagen of ziekten bekend die uitsluitend aan deze soort zijn gerelateerd; de plant kan wel gevoelig zijn voor algemene knolplagen.

Bronvermelding

<https://powo.science.kew.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:533394-1>

https://en.wikipedia.org/wiki/Colchicum_szovitsii

<http://encyclopaedia.alpinegardensociety.net/plants/Colchicum/szovitsii>

http://www.efloras.org/florataxon.aspx?flora_id=120&taxon_id=242442509

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/etymologie	Genoemd naar de regio <i>Colchis</i> en de botanicus August de Szovits (Fischer & C.A.Mey., 1835).
Taxonomie	Rijk: <i>Plantae</i> , Clade: <i>Tracheophyta</i> , Clade: <i>Angiospermae</i> , Clade: <i>Monocotyledones</i> , Orde: <i>Liliales</i> , Familie: <i>Colchicaceae</i> , Geslacht: <i>Colchicum</i> , Soort: <i>C. szovitsii</i> .
Synoniemen	<i>Colchicum acutifolium</i> , <i>Colchicum armenum</i> , <i>Colchicum bifolium</i> , <i>Colchicum davidovii</i> , <i>Colchicum diampolis</i> , <i>Colchicum gohariae</i> , <i>Colchicum ninae</i> , <i>Colchicum nivale</i> , <i>Colchicum syriacum</i> .
Variëteiten en cultivars	<i>C. szovitsii</i> subsp. <i>szovitsii</i> , <i>C. szovitsii</i> subsp. <i>brachyphyllum</i> . Geen breed erkende cultivars in de handel bekend.
Familie	<i>Colchicaceae</i>
Hoogte	5 tot 15 cm (met bladeren tot ongeveer 20 cm)
Bloemkleur	Bleek lilaroze tot licht paarsroze of wit.
Bladkleur	Heldergroen, langwerpig, breed lineair tot lineair-lancetvormig.
Bloeiperiode	Late winter tot vroeg voorjaar (januari tot maart).
Standplaats	Volle zon tot lichte schaduw, goed doorlatende, vruchtbare, bij voorkeur kalkhoudende grond.
Herkomst	Oost-Bulgarije tot noordwesten van Jordanië en Iran.
Soort gewas	Knolgewas (geofiet), vaste plant.
Vermeerderingswijze	Zaad, deling van de knol.
Klimaatzone	USDA zone 4 of 5 (winterhard).
Insecten	Bestuiving door vroeg vliegende insecten (bijen).